

Den stumme bog

Ved landevejen inde i skoven lå en ensom bondegård, man kom lige gennem gårdsrummet. Solen skinnede der, alle vinduer stod åbne, liv og røre var der indenfor, men i gården, i en løvhytte af blomstrende syrener, stod en åben ligkiste. Den døde var sat herud, denne formiddag skulle han begraves. Ingen stod og så sørgende på den døde, ingen græd over ham, hans ansigt lå tildækket med et hvidt klæde, og under hans hoved var lagt en stor, tyk bog hvis blade hvert var et helt ark gråt papir, og mellem hvert lå, gemt og glemt, visne blomster, et helt herbarium, samlet på forskellige steder. Det skulle med i graven, havde han selv forlangt. Til hver blomst knyttede sig et kapitel af hans liv.

»Hvem er den døde?« spurgte vi, og svaret var: »Den gamle student fra Uppsala! Han skal engang have været flink, kunnet lærde sprog, kunnet synge, ja, skrive viser med, har man sagt. Men så var der noget der kom i vejen, og så smed han sine tanker, og sig selv med, hen i brændevinen, og da hans helsen fulgte efter, så kom han herud på landet hvor der blev betalt for hans kost. Han var from som et barn når kun ikke det sorte sind kom over ham, thi så blev han stærk og løb om i skoven som et jaget dyr. Men fik vi ham hjem, fik vi ham her til at se i bogen med de tørre urter, så kunne han sidde den hele dag og se på én urt og så på en anden, og mangen gang løb tårerne ham ned over kinderne. Gud ved hvad han tænkte derved! Men bogen bad han om at få med i sin kiste, og nu ligger den der, og om en kort stund skal låget slås fast, og han skal få sin søde hvile i graven.«

Ligdugen blev løftet. Der var fred i den dødes ansigt, en solstråle faldt på det. En svale skød i sin pilsnare flugt ind i løvhytten og vendte sig i flugten kvidrende over den dødes hoved.

Hvor underligt er det dog – vi kender det vist alle – at tage gamle breve frem fra vor ungdomstid og læse disse. Da dukker ligesom et helt liv op med alle dets forhåbninger, alle dets sorger. Hvor mange af de mennesker som vi i hin tid levede så inderligt med, er nu som døde for os, og dog lever de endnu, men vi har i mange tider ikke tænkt på dem hvem vi engang troede altid at skulle holde fast ved, gensidig dele sorg og glæde med.

Det visne egeblad i bogen her minder om vennen, vennen i skoletiden, vennen for hele livet. Han hæftede dette blad på studenterhuen i den grønne skov da pagten blev sluttet for det hele liv. – Hvor lever han nu? – Bladet gemt, venskab glemt! Her er en fremmed drivhusplante, for fin for Nordens haver – det er som var der duft endnu i disse blade! *Hun* gav ham den, frøkenen fra den adelige urtegård. Her er nøkkerosen han selv har plukket og vædet med salte tårer, nøkkerosen fra de søde vande. Og her er en nælde, hvad siger dens blad? Hvad tænkte han ved at plukke den, ved at gemme den? Her er liljekonval fra skovensomheden. Her er gedeblad fra krostuens urtepotte, og her det nøgne, skarpe græsstrå!«

Den blomstrende syren hælder sin friske, duftende klase over den dødes hoved – svalen flyver atter forbi: »Kvivit! Kvivit!« – – nu kommer mændene med søm og med hammer, låget lægges over den døde der hviler sit hoved på *den stumme bog*. Gemt – glemt!